

Міністерство культури
Нижньої Саксонії

Ukrainisch

Моя дитина в дитячому садку

Інформація для батьків
про дитячі садки
та денний догляд за дітьми
в Нижній Саксонії

Niedersachsen.
Klar.

Шановні батьки,

догляд за дітьми став майже самоочевидною частиною дорослішання дітей у Німеччині. Протягом останніх років федеральні, земельні та муніципальні органи влади докладають дуже активних зусиль для розвитку з урахуванням потреб.

Ця активна діяльність також буде необхідна у найближчі роки, оскільки попит продовжує зростати, а розширення все ще не завершено, також з огляду на демографічні зміни.

Зростання попиту є надзвичайно позитивною подією, не в останню чергу тому, що освіта, виховання та догляд за дітьми в дитячих садках та дитячих центрах є першим рівнем системи освіти Нижньої Саксонії. Батьки мають законне право на участь своїх дітей у дитячому догляді. З точки зору освітньої, сімейної та соціальної політики, дуже приємно, що зростає попит на це право, щоб дати дітям можливість доступу до освіти та ранньої підтримки. У Нижній Саксонії ми йдемо ще на один крок далі: щоб дійсно дати можливість усім дітям брати участь у дошкільній освіті, з 1 серпня 2018 року для всі дітей, які досягли трирічного віку, відвідування дитячого садка є безкоштовним.

За допомогою ініціатив з підвищення якості пропозицій, таких як фінансування трьох фахівців у ясельних групах або рекомендації щодо денного догляду за дітьми, уряд Нижньої Саксонії робить істотний внесок у створення сприятливих умов, що дозволяють дитячим садкам та центрам денного догляду виконувати своє законне завдання за освітою.

За допомогою цієї інформаційної брошури я хотів би закликати Вас, як батьків, використовувати можливості для участі та освіти для Ваших дітей, які пов'язані з денним доглядом. Ця брошура пропонує підтримку та рекомендації щодо того, на що може розраховувати Ваша дитина та яку підтримку вона отримає у центрі денного догляду та дитячому садку.

З повагою

Грант Хендрік Тонне

Міністр культури Нижньої Саксонії

Які можливості відкриває дитячий садок?

У дитячому садку діти відкривають для себе новий світ, який вони з цікавістю досліджують. Вони мають педагогічне супроводження і, таким чином, виграють у своєму розвитку від нових вражень і досвіду в відповідних віку навчальних середовищах. Вони знайомляться з іншими дітьми, заводять друзів та налагоджують стосунки з вихователями в дитячих садках або з їхніми особами, які здійснюють денний догляд.

Оскільки, під час приходу в садок або при забрані дитини з садка, ситуація не завжди дає можливість достатньо обговорити усі проблеми та турботи, доцільно і необхідно домовитися про зустріч у певний день та час, щоби мати достатньо часу в спокої для детальної розмови між батьками та вихователями дитячого садка / працівником центру денного догляду щодо розвитку дитини.

У спілкуванні з іншими сім'ями батьки мають можливість обмінюватися думками щодо розвитку та виховання своїх дітей. Вихователі в дитячому садку або особи, які здійснюють денний догляд, являються для батьків компетентними контактними особами та підтримують їх у їхній батьківській ролі.

Батьки та особи, які здійснюють денний догляд за дітьми, є партнерами у освітньо-виховальному процесі дитини. Вони працюють в душі довіри та разом супроводжують розвиток дитини. Діти отримують вигоду, якщо, крім батьків, інші фахівці допомагають їм досліджувати світ та освоювати віхи розвитку.

У ході регулярних розмов батьки обмінюються думками з дитячим садком

або особою, яка здійснює денний догляд, про повсякденне життя дитини в дитячому садку та сім'ї. Разом вони розмірковують про те, як найкраще виховати дитину.

Для забезпечення гарного навчального середовища важливі правила, розпорядок дня та структура дитячого садка або центру денного догляду, щоб забезпечити безпеку дитини. Вона повинна досліджувати своє оточення з цим почуттям безпеки та захищеності, щоб мати можливість будувати та поглиблювати нові відносини в дитячому садку. Вирішуючи різноманітні завдання розвитку, діти отримують безпечні та надійні зв'язки з дорослими, які доглядають і підтримують в їх різноманітних навчальних та освітніх процесах.

Чим молодша дитина, тим важливіші регулярні процедури (ігри, їжа, сон) та професійні вихователі, щоб почуватися в безпеці та захищеності.

Чого ми можемо очікувати як родина.

Початок відвідування дитячого садка – важливий крок у житті дитини. Щоб добре пристосуватися до нової ситуації в дитячому садку чи в центрі денного догляду, дитина, батьки та вихователі повинні крок за кроком пізнавати один одного в рамках процесу акліматизації та налагоджувати стосунки один з одним. Звичайний розпорядок дня, а також надійні для дитини правила та розпорядки повсякденного педагогічного життя дають маленьким дітям орієнтацію, полегшуючи тим самим звикання до денного догляду.

Батьки можуть допомогти своїй дитині влаштуватися в новому середовищі, заохочуючи її підходити до людей, які все ще незнайомі, і з цікавістю досліджувати своє оточення. Супроводжуючи їх на етапі адаптації, батьки показують своїй дитині, що вона може розраховувати на допомогу та підтримку своїх вихователів у центрі денного догляду та дитячому садку.

Проектами та темами дитячого садка/центру денного догляду можна займатися вдома. Щоб підтримати адаптацію дитини, батьки можуть поговорити з дітьми про їхні пригоди та переживання, заспівати ті самі пісні або переглянути книжки з картинками, пов'язані з темою проекту.

Батьки є основними вихователями у житті дитини і, будучи знавцями власної дитини, знають її особливі потреби. Тому відкритий, довірчий обмін між батьками та фахівцями/працівниками денного догляду є основою для всіх освітніх процесів у дитячому садку.

Батькам часто важко розстатися з власною дитиною. Важливо, щоб вони відкрито говорили про свої особисті турботи та страхи щодо відвідування дитячого садка або центру денного догляду. Тільки якщо у них є впевненість у педагогічній роботі дитячого садка/центру денного догляду, дитина також почуватиметься там у безпеці, а тому зможе грати та вчитися.

З кожним позитивним досвідом, з кожною привабливою можливістю відкривати та досліджувати нові світи, зростає впевненість дитини у новому середовищі.

Цей процес залучення дітей, батьків та осіб, які здійснюють догляд, підтримується інтенсивним спілкуванням між собою, в якому всі зацікавлені сторони довірливо обмінюються думками про свої спостереження та погляди на дитину. Навіть після завершення періоду адаптації регулярний та відкритий діалог у виховному повсякденному житті забезпечує врахування індивідуальних потреб та досвіду дитини.

Яка освітня місія виконується?

Кожна дитина має власні та особливі вимоги щодо статі, особистості, соціального та культурного походження. Кожна дитина у своїй неповторності є збагаченням для повсякденної педагогічної роботи в дитячому садку.

Як дитячі садки так і центри денного догляду мають завдання піклуватися про дітей, заохочувати та підтримувати їх індивідуально відповідно до віку та з урахуванням рівня їхнього розвитку. Відвідування дитячого садка, особливо в останній рік перед зарахуванням до школи, також дає стимули для навчання, які полегшують дитині перехід до початкової школи.

План орієнтації Нижньої Саксонії на освіту та виховання в найважливішій сфері Центрів денного догляду за дітьми Нижньої Саксонії формулює завдання та цілі центрів денного догляду за різними напрямками навчання та сферами досвіду повсякденної педагогічної роботи в групі. Догляд за дітьми також сприяє цілісному розвитку дітей у різноманітних сферах їхнього життя та навчання.

Денний догляд за дітьми здійснюється за сімейною та особистою формою опіки, при якій батьки укладають згоду про опіку безпосередньо з особою, яка здійснює денний догляд. На відміну від цього діти в дитячих садках не отримують безпосереднього для них призначених працівників. З дитячим садком укладається згода про нагляд. Залежно від чисельності групи дітей доглядають два-три вихователя.

Вихователі дитячих садків та особи, які здійснюють денний догляд, орієнтуються на сильні сторони та інтереси відповідної дитини та враховують їх у своїх педагогічних пропозиціях. Вони гарантують, що кожна дитина може грати, відкривати та навчатися безпечно та з задоволенням.

Концепція пропозицій догляду надає інформацію про освітні та виховні цілі, педагогічні пріоритети, а також моделі педагогічної роботи і таким чином підтримує батьків у виборі відповідної пропозиції догляду.

Дитячі садки та центри денного догляду створюють для батьків прозорість щодо пріоритетів їхньої педагогічної роботи та описують правила, які є обов'язковими в повсякденному житті та структурі розпорядку дня. Ця концепція надає достовірну інформацію про те, що пропонується, і, таким чином, орієнтує на те, що діти та батьки можуть очікувати. Вона пояснює, як служба по догляду за дітьми реалізує освітню місію для дитячих садків та дитячих садків.

Професійною основою реалізації педагогічного догляду є спостереження та документування розвитку дитини. З допомогою цілеспрямованого спостереження особи, які здійснюють догляд, фіксують рівень розвитку, розмірковують про її індивідуальні схильності та потенціал, а також дізнаються, з допомогою яких пропозицій і стимулів вони

можуть допомогти дитині в процесах навчання та розвитку, за якими вони стежать. Спостереження та висновки, отримані особами, які здійснюють догляд, із цих спостережень та їх роздуми, документуються. Документація є основою для обміну з батьками для розвитку та підтримки їхньої дитини. Це також інструмент забезпечення якості та подальшого розвитку педагогічних підходів.

Дитячі садки та центри денного догляду використовують різні методи та матеріали для документації. Вони є основою для планування індивідуального супроводу дитини та для регулярних бесід про розвиток, під час яких батьки обмінюються власними спостереженнями та досвідом щодо розвитку дитини зі спеціалістами чи особами, які здійснюють догляд.

Як і чому навчається моя дитина?

Освітня місія дошкільного сектору пов'язана з розвитком дитини в цілому та передбачає, що діти можуть отримати широкий спектр досвіду в педагогічному повсякденному житті центру денного догляду за дітьми і можуть розвивати навички і здобувати знання на основі цього досвіду. Фахівці у дитячих садках та працівники денного догляду при формуванні стимулюючого середовища навчання та розвитку звертають увагу на дитину з усіма її почуттями (цілісно). Таким чином до дітей звертаються на кількох рівнях розвитку. У цих «підготовлених» навчальних середовищах дитина може здійснювати власні плани та самостійно їх реалізовувати. Вона отримує пропозиції, які постійно підтримують її цікавість та бажання досліджувати.

Коли дітей з любов'ю стимулюють і заохочують пробувати нове та самостійно досліджувати невідоме, це підтримує їх розвиток. Важливо завжди давати дитині свободу збирати досвід навчання за допомогою самостійної гри, без вказівок або керівництва дорослих вихователів.

Гра як форма навчання

Гра - це навчання. Діти досліджують свій світ через гру. Вони активні та ініціативні. Вони відкривають і навчаються за власною ініціативою. Всіма своїми почуттями вони мають справу з речами, які викликають їхню цікавість. Граючи з повсякденними предметами та цікавими матеріалами, вони розвивають і реалізують свої ідеї, перевіряють і розширюють свої навички, розвивають навички та знання про світ.

Дитині потрібен час для гри, знайоме оточення та хороша підтримка з боку дорослих вихователів, які з любов'ю заохочують її до гри, дають підбадьорливі імпульси, якщо це необхідно, та допомагають йому в обробці пережитого. Фахівці та працівники, які здійснюють денний догляд, супроводжують дитячу гру та є надійними контактними особами. Вони розповідають дитині про свій досвід гри, налагоджують контакти з іншими дітьми і тим самим сприяють розвитку мови і соціальної компетентності.

Педагогічно важливою формою гри є вільна гра, час активного та самостійного навчання дітей без керівництва дорослих вихователів. При цьому набувається цінний досвід, що сприяє розвитку самозайнятості, самосвідомості та самоефективності.

Емоційний розвиток та соціальне навчання

Досвід та практика перебування у центрах денного дитячого догляду допомагають дітям перевірити себе та розвинути свою особистість, а також емоційні та соціальні навички. Інтенсивний супровід дорослих вихователів сприяє впевненості в собі та самовпевненості, а також чуйності та співчуття до інших дітей. Дитина вчиться сприймати, виражати і керувати власними почуттями. Це відбувається в численних та різноманітно оформлених ситуаціях повсякденного педагогічного життя в дитячому садку. Адаптовані до конкретного віку дитини, ігрові та навчальні середовища забезпечують чуттєві переживання, спілкування та розмови, пошук ідей та інтересів, а також соціальну взаємодію всіх дітей. Вони також дають змогу дітям дізнатися, які варіанти дій у них є у разі розчарування та конфлікту та як справлятися з емоціями.

Важливо серйозно ставитися до дітей у їхніх почуттях і, відображаючи та називаючи почуття, які вони сприймають, допомагати їм обробляти свої емоції.

Розвиток пізнавальних навичок

Пізнавальний розвиток дітей дуже складний. Це відображається у зростаючій здатності дітей пов'язувати досвід зі знаннями, формувати все більш абстрактні поняття та розпізнавати й обробляти перспективи, які виходять за межі їхнього власного сприйняття.

Стимулюючі підходи до когнітивного розвитку дитини включають інтенсивний лінгвістичний супровід повсякденного педагогічного життя та обговорення дитячої гри.

Діти одержують задоволення від рухів і повинні мати можливість жити у своїх рухах. Приміщення та пропозиції в дитячому садку враховують цю обставину.

Тіло – вправи – здоров'я

Діти активно вирушають у подорож за відкриттями. Рух розширює сфери досвіду і, отже, є двигуном навчання та розвитку в усіх сферах. Центри денного догляду за дітьми заохочують фізичні вправи та дають дітям можливість «випустити пар» у приміщенні та на вулиці. Вони також сприяють здоровому зростанню дітей за допомогою збалансованого харчування та гігієни.

Мова та мовлення

Вивчення мови починається з народження. Через елементарну потребу спілкуватися з іншими людьми діти вивчають мову (мови) важливих для них людей.

Навички оволодіння мовою є вродженими. Розвиток мови відбувається у ранньому дитинстві переважно через мовлення батьків. У повсякденній педагогічній роботі вихователі дитячого садка та центру денного догляду виступають як мовні приклади для дітей та створюють різноманітні можливості для мовлення, де вони можуть застосовувати та розширювати свої мовні навички. Формування мови та розвиток мови відбуваються цілеспрямовано через гру, спів та читання книг.

Повсякденне комплексне мовне навчання означає підтримку дітей у всіх ситуаціях повсякденного педагогічного життя відповідно до рівня їхнього розвитку.

Мовний розвиток дитини документується, обговорюється з батьками в бесідах про розвиток, і дитині надається індивідуальна та диференційована підтримка, якщо вона виявила особливу потребу в мовній підтримці. У дітей дошкільного віку вихователі також заохочують використання знаків, букв і цифр під час підготовки до оволодіння письмовою мовою.

У повсякденному житті є багато можливостей, наприклад, коли разом їсте, одягаєтеся, граєте та йдете до дитячого садка або до центру денного догляду, щоб підтримати мовний розвиток дитини, розповідаючи про те, що вона пережила. Багате мовою середовище без критики важливе для отримання задоволення від мови та мовлення.

Діти повинні мати час і можливість випробувати та розвинути власні навички самостійного управління своїм повсякденним життям, пробуючи та імітуючи їх.

Життєві навички

Діти хочуть і повинні стати незалежними. Тому денний догляд особливо сприяє розвитку практичних життєвих навичок. При перевдяганні, пранні або їжі дітям дається необхідний час для перевірки і розвитку своїх навичок. При одяганні, умиванні чи їжі дітям дається необхідний час, щоб випробувати та

розвинути свої навички. Вони повинні діяти самостійно і не засмучуватися невдачами. Таким чином, діти навчаються активно і все частіше самостійно справлятися зі своїм повсякденним життям. Вони стають більш незалежними від підтримки дорослих і, таким чином, заохочуються позитивно сприймати себе.

Основні математичні знання

Педагогічна повсякденність дитячого садка та центрів денного догляду багата на різноманітні можливості для активної роботи з математичними законами.

Граючи, харчуючись, малюючи або будуючи, діти, природно, мають справу з простором та часом, числами та розмірами, співвідношенням кількості і розміру, а також формами.

Вихователі заохочують дітей передавати один одному досвід та ідеї, створювати й перевіряти теорії та обмінюватися ідеями.

Математична освіта особливо заохочується в повсякденних ситуаціях. Вони пропонують широкий спектр можливостей для підрахунку, розпізнавання величин і роботи з формами та простором.

Естетичне виховання

Від народження дитина сприймає навколишнє середовище за допомогою дотику, нюху, смаку, слуху та зору – усіма своїми органами чуття. Сенсорний досвід та проектування навчальних середовищ, які розширюють діапазон переживань для органів чуття, є завданням денного догляду за дитиною. Тут діти мають важливий сенсорний досвід, коли досліджують матеріали та предмети, балансують і лазять, танцюють і співають, а також малюють і конструюють. Вони отримують пропозиції щодо розвитку уяви та творчості.

Діти найкраще навчаються всіма своїми органами чуття: слухом, баченням, дотиком, смаком і нюхом. Тому творча атмосфера, сповнена музики, мистецтва та руху, в якій діти насолоджуються новими чуттєвими враженнями і є особливо хорошим середовищем для навчання.

Вихователі, батьки та діти ставляться один до одного із взаємною повагою та усвідомленням того, що кожен має свої власні та різні точки зору. Наслідуючи своїх опікунів, діти розвиваються як соціально компетентні особистості.

Природа та накле середовище

Діти цікавляться своїм оточенням і хочуть «зрозуміти» його в прямому сенсі цього слова. Спілкування з природою та навколишнім середовищем є дослідницьким та експериментальним навчанням. Гра на відкритому повітрі у дитячому садку або центрі денного догляду, а також поїздки, наприклад, на луг або в ліс, розширюють діапазон дитячого досвіду. Вони знайомляться з тваринами і рослинами в їхньому оточенні та мають справу з природними явищами, такими як погода, пори року або гравітація. Діти також дізнаються, наскільки важливі для них природні ресурси, і усвідомлюють, що використовувати їх потрібно обережно та відповідально. Крім того, у цих процесах навчання усі особи, які доглядають за дитиною, мають важливу функцію зразка.

Етичні та релігійні питання

З раннього віку діти стикаються з проблемами, пов'язаними з існуванням, переживають конфлікти та виклики у своєму життєвому середовищі, відчувають смуток, щастя чи страх.

Педагогічні спеціалісти та працівники дитячого садка або центрів денного догляду уважно ставляться до питань дітей. Під час читання вголос, перегляду книжок з картинками чи усвідомлених діалогів уявлення про цінності, питання існування, культури та релігійні теми можна розглядати у дружній для дітей спосіб. Виходячи з їхнього досвіду, діти отримують підтримку у розвитку власних цінностей і зустрічаються з іншими поглядами на рівних умовах, відкрито та толерантно.

Релігії дають відповіді на питання, пов'язані з існуванням. Діти знайомляться з ними відповідно до віку. Різниця між «хорошим» і «поганим» займає навіть дуже маленьких дітей, а також кидає виклик їхнім дорослим вихователям у щоденному догляді за дітьми.

Де ми можемо отримати подальшу інформацію?

У відділі допомоги молоді, який відповідає за Вас у районі чи місті/громаді, компетентні контактні особи дадуть відповідь на всі запитання щодо дитячого садка.

Контактні особи в безпосередній близькості:

План орієнтації Нижньої Саксонії на навчання та виховання в початковій школі та рекомендації щодо дій, які доповнюють його, доступні у форматі PDF на веб-сайті Міністерства культури або для замовлення у вигляді брошур за окрему плату. Більше інформації можна знайти на:

www.mk.niedersachsen.de > Frühkindliche Bildung > Publikationen

Видавець:

Міністерство культури Нижньої Саксонії
Прес-служба та зв'язки з громадськістю
Hans-Böckler-Allee 5, 30173 Hannover
Ел. пошта: pressestelle@mk.niedersachsen.de
www.mk.niedersachsen.de
Замовлення: bibliothek@mk.niedersachsen.de
Факс: (05 11) 1 20 - 74 51

Дизайн:

Visuelle Lebensfreude, Ганновер

Фотознімки:

Франц Фендер,
Передмова до фото: Філіпп фон Дітфурт,
Авторське право: Прес-служба та інформаційне бюро
уряду Нижньої Саксонії

Надруковано:

DRUCKHAUS PINKVOSS GmbH, Ганновер

квітень 2022 р.

Ця брошура, як і всі публікації державної влади, не може бути використана для передвиборної реклами у виборчих кампаніях.